Borcsa János

Elöljáróban

Amikor az 1994. esztendő elején Bálint Gábor születésének 150. évfordulójáról esett szó, azt gondoltuk, hogy a szülőfalunak, *Szentkatolnának* kell megtennie azt a lépést, amelynek nyomán egyrészt sor kerülhet a hírneves és hányatott életű földi halandó alakjának, arcvonásainak megörökítésére, hogy az idővel dacoló szervetlen anyagból készült alkotás emlékeztesse a szülőfalut s az erre járó érdeklődőket a magyar tudományosság egyik markáns egyéniségére, másrészt pedig e lépés nyomán lehetővé válik az életében oly sokat vitatott vagy éppen elhallgatott és kiközösített tudós férfiú nézeteinek, tudományos munkásságának elfogulatlan számbavétele.

És íme, eljött a nap, amikor szerényen jelenthetjük: a könnyen felejtő utókort, az újabb és újabb nemzedékeket immár *Vetró András* kézdivásárhelyi szobrászművész bronzból készült domborműve emlékezteti Szentkatolnán a rendkívüli tehetségű nyelvtudós mongolos arcvonásaira, Bálint Gábor munkásságáról pedig a legavatottabbak, *Bodor András* történészprofesszor és *Péntek János*, a nyelvtudományok doktora tart most előadást, s mintegy kiegészítésként, egy teljesebb kép megrajzolása igényével, az életút helyi vonatkozásairól beszél nekünk *Bakk Pál* helytörténész, szentkatolnai nyugalmazott tanító.¹

Indokolandó ama döntés megszületését, miszerint mind az emléktábla-avatásnak, mind e tudományos ülésszagnak Szentkatolnán kell megtörténnie-lezajlania, megjegyezném, hogy Bálint Gábor nemcsak a születés véletlenszerűsége révén tartozik falunkhoz, mert hiszen tudomásunk van arról is, hogy például a rokoni látogatások mellett itt dolgozott — önkéntes, közel másfél évtizedes száműzetéséből hazatérve — egyik fontos munkáján is, a tamil tanulmányokon. *György Lajos*, életének és munkásságának alapos ismerője, akinek diákévei immár a nemzetközi keletkutatás területén is elismerésnek örvendő professzor utolsó aktív éveire esnek, nem is hagyta említés nélkül ezt a már-már csodának tekinthető adalékot. „Isten tudja — mondotta emlékbeszédében —, még mikor ismétlődik meg, hogy valaki egy székely falu csendjében délindiai dravida-mongol-magyar etimologizálással foglalkozzék!”

Bátorítást adott számunkra, bizalmunkat erősítette, hogy az *Erdélyi Múzeum-Egyesület* idei évi rendezvényei között kiemelt helyen szerepelt Bálint Gábor születésének megünneplése. Rendezvényünk tervét kezdettől támogatta továbbá a Babes-Bolyai Tudományegyetem *Magyar Nyelv és Kultúra Tanszéke*.²

Ötven évvel ezelőtt, 1944-ben, a százéves születési évfordulót csak a háborús frontátvonulás után, azon év decemberében lehetett megülni Kolozsvárott, amikor is az Erdélyi Múzeum-Egyesület felolvasóülésén *György Lajos* idézte meg Bálint Gábort, az embert és tudóst, ihletett, személyes élményektől fűtött és az életművet a teljesség igényével feltáró emlékbeszédében, ma pedig mondhatni a szülőfalu kedvéért elhagyta néhány órára székvárosát a mi itthoni tudományos akadémiánk s az egyetemi tanszék, hogy ott adózzon egykori munkatársa, illetve tanára emlékének, ahol annak bölcsője ringott.

¹ *Berta Árpád*, a szegedi József Attila Tudományegyetem Bölcsészeti Kara Altajisztikai Tanszékének vezetője és *Senga Toru*, az Eötvös Loránd Tudományegyetem japán tanszékének tanára nem vett részt az 1994. április 16-án megtartott ülésszakon. Előbbi, értesülvén a rendezvényről, utólag elküldte Bálint Gáborról írt tanulmányát, amiért hálás köszönetünket fejezzük ki ezúton is, és örömmel adjuk itt közre. *Senga Toru* tanulmányát a Magyar Nyelv 1994/2. számában közölte. Onnan vettük át. (A szerkesztő)

² S anyagilag is a Kovászna megyei Művelődési Felügyelőség, a háromszéki Mikes Kelemen Művelődési Egyesület, a Szentkereszty Stephanie Alapítvány, valamint több sepsiszentgyörgyi és kézdivásárhelyi cég (Arany Kiggyó Gyógyszertár, Baróthi Kft, Tehnostar Kft, Tutti-Frutti Kft, Agromix Rt.) és Szentkatolna község lakossága a helyi Római Katolikus Plébániával egyetemben.